

1881

C.

Comedia Catalana

1797

Titolada

Lo Carril de Vilanova

B. V.

Comedia Catalana
titolada
Lo Carril de Vilanova

Es ab un acta y en vers Original.

Personatges

Candi Xacolatè retirat.	edat	50	any.
Raparada sa moller		44	any.
Mariano, americano amic		54	any.
Senyor Ventura arquitecte		20	any.

Lo Teatre

Una sala mitjana amoblada ricament
un sopà sillons y cadiras una taula,
Dos portas laterals una al foro, y una
finestra ho balcó a primer terme a la dreta
del actor.

La acció, passa en la vita de sitjes
en los dias de carnebàt en la época
del dia, comença despues de mitja tarde.

Escena 1ª Candi y Raparada

93

Candi ; Que hi fas aquí? Raparada;
areclam lo sach de mit,
no sabs que marxo a Cunít,
que dama' a la metinada
hi ha' plantadors a la hisenda.

Raparada Si ja ho tens allà demunt,
estona ha; que ho tens aquí.
Jo, encara que tinguem renda
vull estar sense criada,
par que t' treballi m'angreixa.

Can Filla, may ni tingut queixa,
si ets sola, par que t'agrada.
Que diferenta muller
de las tres que hi anterradas,
Deu ma las tinga guardadas
al Cel, per cant hi arivè.

Ra F'ora molt; ja parlas d'ellas:
m'enfadas Candi, formal.....

Ca Jo, n'om penso fer cab mal.
Si m'agradan las famellas

Ra s que hi fare, pobre de mi:
Ma afectan las cosas fortas.

Sempre estàs parlant de mortas,
que ja'n estich fins aquí. (al cap)

Can

Dispensa, no hi ha pertant;
per no res, luego t'altivas.

(cap)

(Molt més m'agradan las vivas
que las mortas)

Ra

(aspira la mantallina) Jo, entras tant,
vaig a la Yglesia un ratet,
que ja tocan a rosari.

Campe

Ca

Ta que jo no puch amari,
vésa per mi un paranostrèt...
jo, tamvé'men vaig arreclà
y veura si marxa'l Pau.

Ra

Donchs, tanca ab la teva clau,
que't diverteixis alla (bratamua)

Ca

; Ay Paparada! am sab greu
averta de deixar sola,
ves per quina carambola.

Ra

Que hi fa; alavàt siga Déu.
Ta deuras torna' aviat...
Sensa que aquí un' cor t'espera.
digas a la masobera
que't donqui 'ls ous?

Can. Abiat, deura' veni' masove, ⁹⁴

Tu jascubs que ls porta grosos.

Ra Digas que porti uns cuants fossos
de branquetas de llaurè.

Ca Cuant ma vulgas da' estofat
vemenal, que no se agafi,
pour que' ahi, vas fe un patafi...

Ra M'hera Bou, aujegat.....

Vouj' ajer la astassihò... *esperance la mantellina*

Can ; La astassihò del Carril: *vient*

Ra Ditxos tu, que vius tranquil,
la de la Batlla'

Ca. Per això,

que la del Carril ja's fa.

Ra A Déu, y felis camí!...

anit no podrè dormi

pensant ab tu.....

Ca. Vels callà:

ami, l'cor se'm hi fa un nu.

Raparada, fun marit,

an que sen vaja a Cunit

deixa l'pensament ab tu.

Ra Jo igualment ratulinèt..

Can. Ah. Déu rateta amorosa.

R. Ah, Dios que la teva esposa
va' per tu a' resà un piquet *(vase)*

Escena 2° Candi sol.

Gracias a' Déu, ja es fora,
ara sol m'arreclarè
lu que'm serà menestè
per anà a' veura la Badora.
Si no ho deyan a' ningú,
si'm guardessin lo secret,
prou los conteria un fet
que de pesant no'l puch du.
Sabran que jo visch de venda;
no hi estait may ni al arrèst,
y això que hi dit, es ~~es~~ pratest
que me'n anava a la hisenda.
Eixa nit vaj de visita,
això si no ho fasin corra,
per comta de anà a' la torra,
una dona m'adait sita.
Y es una viuda... salada,
la que serà ma mollè

despuès ^{5^a} que'm enviudarè
 sent morta la Raparada.
 La dona numero sinch,
 si la veyan, enamora,
 ; ay Badora! ay Badora!
 nom cridis més, que ja' vinch.
 Nos tenim un gran afecte,
 ella, m'estima de cor,
 jo' tanvè li duch amor,
 si no que tinch un defecte.
 Es una cosa que'm passa
 que fins ma dona cor agra,
 ma agrada una dona magra,
 y ma agrada també si es grassa.
 Si'm agradan petitomas,
 mol més mitjanas y altas,
 ab cap dellas trovo faltas
 si las veig ben rodaxonas.
 M'agradan rossas, y blancas,
 n'hi estimat à dotsenas,
 ; ho! y non parlem de morenas,
 com ni festejadas tantas.
 Pero ab totes, honradament.

Tant sols ab ma mosedad
un colp vaig fe un disverat
que no'm surt, del pensament.

Això va ser a Barcelona,
crech al any xixanta-hu,

; No ho diran pas a ningú:
no? donchs, escollimla, que's bona.

Lo dimarts de Carnaval,

ara deu abejit vint anys,
varem ana' dos company

al Teatro Principal.

Ja's se sab que a Barcelona
balls de mascararas per tot,
tot hom salta, y cada bot
ja caura ab una persona.

Tocavan una m^azurca,
jo passant per un corredor,
ne veij una ab un veio;
anava vestida de Turca.

Dich mascara, ;vots veni?

Tota sola, ;aqui que hi fas?
ja sem agafa del bras
y tot seguit me diu si.

Ja ting dona, y endevant
 balla fins arreuventà,
 quant los músichs van parà
 varem ana' l' restaurant.
 Aquí va ser lo millor,
 asentats a la tauleta
 no sem freya la careta,
 y eram solèts, ella y jo.
 Nos van portà sis mistechs,
 rom, xampány, tot cosa forta,
 jo, avia tancat la porta,
 y ab mas trassas y prou prechs
 vatj destepà la cortina, (la mascara)
 y veig lo que 'l mon no hi ha.
 Solsament lo recorda'
 se'm torna pell de gallina.
 Jo, li dono colp de vista,
 a dins sonaba la orquesta,
 y em diu seria, " com dich Modesta,
 " tinch modus, y so modista.
 " Li dich, per ferli entendre
 i que si vostè va ab bon fi: "
 Es clà, li vaig di que si.

diu ja ho sab, ja'm pot compendre
 Deixarem corra'l demès, !!!
 y continuoem la historia
 que nom surt de la memoria
 ni la oblidare may més.
 Pues, sabran que'l cabdevall
 tocán polca, o'be mazurca,
 jo vaitj agafá la furca
 y mos entornem al ball.
 ; Oh balla: Déu ten dara,
 semblavam dos nens de mamas;
 com que'ns lliguesin las camas,
 cab de'ls dos savé balla.
 Lo cor me feya, trip trap,
 ella també suspirava,
 no saviem que'ns passava
 varem quedar com un drap.
 Que farem: jo dich a'n ella:
 si'm diu an aquin carrer
 y ho vot, la acumpanyare
 jo so la seva pavela.
 " Moltes gracias," diu plorant,
 " que hi vingut ab la vehina

"Que acompanya una cosina
 "que viu al pis del davant"

Per això no te que plorà,
 per estima' cab home's penja'
 prometo cada diumenge
 jo venirla a' avisita'.

Mos agafem per la mans,
 y allí varem queda' entesos
 los dos quedem compromesos
 per casarnos per tot Sants.

No fos que Deu no ho vulgués
 ho que jo vaig se' un ingrát,
 que'n finestra ni en forat
 ja no li vista may més
 Pero'l dia vint de Novembre,
 cuant obria la botiga,
 veitj un bulto, que'm obliga
 a mira', un noy com un temple
 veitj allà per carambola,
 tot femma la rialleta;
 era ab una panereta,
 adins de una folla da.
 Al pit portava un papè

y al batisma l'coll penjat,
lo papè 'm deya, Bernat,
" es lo teu fill, verdader!
" Tantes betejat a'nal Pi,
" de nom primèr s' diu Modèst,
" tu sabras bosca' un pratest,
" que jò me'n vaig a' mori.
" No te altre amparo que tu,
" no mel deixis al olvido,
" donali al teu apellido
" sens antaxarsen ningú.
" De mi, no'n tingas rasel;
" sò a' las portas de la mort
" y et perdono de tot cor,
" ja' no ns veurem fins al cel. (plora)
Jo sensa savé que fer
reclamma de tot hom,
lo regonèsch, y al mèu nom
poro a'nal betisma, També.
French la Cupa, y ab un sal,
me'n vaig ana' tot seguit,
tot correns y dessidit
a portarlo al Hospital.

Deu nos quart de tal perill,
 ja no hi pugut save' més
 si es viu ho mort, o ahont es,
 y no hi tingut cab mes fill:
 Això's que Deu me castiga.
 Si al sapigués de trova,
 jo al aniria a' busca
 a França, siga allà hon siga. (mudan
 Però ara no ve del cas,
 que m'entristeixi aquesta hora,
 si ho cunagués la Badora,
 fora un cas com un carcas.
 Anem san pe'l sach de nit,
 la ampolla de malvasia,
 que's de la nostra masia
 la millor que sa cullit,
 ab aquesta, a deu siau,
 de aquell cas, de Barcelona
 no'n diguin res a la dona;
 y hasta'l torna si a deu plau. entra al cu
 cartó
 Sol senti olor, de famellas,
 al cor me fa passigellas,
 tant si son fortas com mollass,

sunt abla
malta

Fan si son jovas, com bellas. (van)

Escena 3ª Raparada

entra per la dreta

Hi entrat per la part del hort,
par que 'l carrè del bon aire
may falta alguna xerraire
per ferma carrega 'l mort.

(mira si es fora) Y en Candi, lo meu marit!

si, ja se'n adit la roba,
ja es apròb de Vilanova,
dema' des de allà a Cunit.

Jo, aquesta nit, farè un pas
que 'm repugna, y em sab greu,
pero alavàit siga Deu,
ja no puch torna' en detras.

vint anys que 'm vaig dispessa'
per la primera vegada,

ab cuidado Raparada,

ja sabs lo que 't va passa'.

En Ventura, ja es umil,

de siencia, y de saber

es arquitecto, enjinyer

de tots los ponts del Carril.

de Garrat a Vilanova;
 Tot es lo senyor Ventura,
 molt fi, molt bona figura,
 que això ab pochis homas es trova.
 Honrat: ho es com ell mateix;...
 con si algu'm digués molt fort,
 Preparada, ab tot lo cor
 estimat, que su mareix.
 Jo sò una dona sensible
 que'm sobra estimació
 no per un; per un batalló,
 si son guapos, y es pusible.
 Estimo l' jermà del Guim
 par que's un xicot molt alt
 com que la han fet conseqal
 m'agrada, par que's tant prim.
 Estimo l' noy del Enrich
 par que l' veig, tan petitó,
 fe una gracia, y un... delto...
 ma grada par que's tan xich.
 Tambè estimo ab un sareno
 que l' gun colp li vist nublat
 y al dia que va modat

ma agrada, par que's moreno.
També estimo al campaner,
al segrista, lo agusil,
lo noy del betas y fil,
un fectri de acal Barbè.
Això sí, no pensim mal.

Sen's fuir del camí rëcta,
los estimo, al's duch afecta,
però per tots puch du'l cap al,
sensa costarà treball.

Ay senyors, me'n descuidava,
ja's ja fart, y no hi pensava.

No hi diguin que vaig al Ball.

Es de mascarar, al Pretiro,

agui no fem res a mitjas,

hi aura'l bo y millor de Sitjas,

de senyoras, no cal dir. (Arucan)

; Qui demana? (sara' ell.)

; Senyor Ventura:

Ve dins) - entra - - - Ell mateix.

Escena 4ª dits y Ventura

Y si algo se li aufareix . . .
y a més li duch un ramell.

Ra Senyor, vostè's molt atent.

100

Ve La bona educació ho mana,
lo negret ab la tartrana
mos vindrà a busca'l moment.

Ra Sento molt que se amolesta...

Ve Al cuantrari, ho feiti ab gust...

Ra Pero tant no ho trobo just.

Ve Vostè's senyora modesta...

Ra No senyor, m dich Raparada.

Ve Tamvé's un nom que m agrada...

Ra Ja se sent toca' la horquesta...

Ve Es que farant la passada.

Ra Ab sun permis, entro á dins,

(sen va) Ha camviar-me de roba.

Ve Vostè's molt duenya, y ab prova
que aqui la aguardo ab bons fins.

Escena 5ª Ventura

Lo seu parlar me enamora,
al cor mi sento un asy lai!!
no ho avia sentit may
lo que per aquesta senyora
sento adins de mas entranyas,
com una passió loca,

Que 'm domina, que 'm trastoca,
 sento cossas tant estranyas,
 que ofuscan lo enteniment:
 com si fos un gran deliri.
 un frenesi, o be un martiri,
 ni sè si 's goitj, ho furmient.
 Lo que 's sert que jo l'adoro,
 que finch lo cor ple de dot,
 sen s'ella nom surt lo sol,
 un dia sols, ja la anyoro.
 Abuy li declarare
 lo que 'm dicta'l pobre cor,
 ho la vida o ve la mort.
 Lo que 's molt estrany tambe,
 que cuant la finch aprop meu,
 si may mi buy atrevi,
 ma llengua se'n calla aqui
 com si fos volent de Deu,
 y no aserto una paraula.
 No sè que hi ha' que mo priva,
 ella no semmostra esquiva,
 si fa un rich la gata maula
 mol be recull las floretas

Que algú'n colp li ha firat,
 que això'ntè d'esperat...
 Y la pobre Doloretas
 filla del meu protector,
 que viu sots pe'l meu amor
 que això' no's compra ab pansetas.
 Perdona Lola; a moments
 no es que un falti a sun dever
 es passa'l ratu, ... mol sent,
 con qui busca mata'l temps.
 Pero callèm que ja se sent
 que s'acosta a qui a la sala,
 lo seu traju no es de gala; (mira)
 que demostra sentiment.

Escena 6ª dit y Raparda

(vestida de negra, domiò y guants y una màscara a la ma.)
 Raparada; Si fet espera' un ratèl:

Se. No, senyoreta, un instant:

Re. Vol fe la bondat: al quant,
 vol cordarme'l botonèt:

Se. ¡Ay senyora! que ditxos;
 mani, que sang, de mas venas,
 per aliviar sas penas

me la treuria gustos.

Ra. Es molt amable, y galant...

Ve. No com sa mareix senyora,
mun pobre cor que l'adora
des de l' dia y del instant
primer, que la vaig conèixa...

Ra. Sembla que ho diu ab calor...

Ve. Ho!... la estimo ab tot lo cor!

+
no veneida aquella veixa,
que com un rato de sol primer....

Ra. Gracias, per la finesa.....

Ve. Vei; un Ànjel de pureza,
y aquell, senyora es vostè.
jo veu, que so molt sensill.
que 'm respon; ho Reparada!....

Ra. L'estimo, com dona honrada,
y com una mare ab un fill:

; no ho veu, que li puch ser, mara?

Ven. Jo no veit; tal diferencia.....

Ra. Vostè un senyor de siencia....

V. Es una cosa molt rara.

Lo primer calp de ma vida
que 'm sento mon cor tan prim;

con si cometes un crim.

Ra. La consciencia que t' crida.
vustè sab que so molle'!

Ve No se sinò que l' adoro,
que pateixo, que l' anyoro,
y que se respecta, també.

R Senyor Ventura, ja es tart; i amable,
y al carrè ja mos demana
lo Pauet ab la Fartrana,

Ve Si, lo ball deusèit comensat.

Aqui dins de la cartera
porto las dugas Farjetas

Ra Ho hi que son molt boniquetas...

Abaix lo negret espera,

Ve Me perdona senyoreta (li cau la cartera)

Ra De tot bon cor vol calla:
ara pensèm en balla'

Ve Que s' amable, y que s' discreta.

Ra Vol fer la bondat, del bras:

Ve Ab mol gust; si jo mareixu
sun despresi.....

Ra Jo nòm queixo,.. (sen van de brasèit)
ni del que adit, ne fas cas.

Escena 6ª Candi sol

Arriba descais y desordenat Men passa una com un cova,
ja hos dich que ma ben trompat,
may que aguesan comensat
lo Carril de Vilanova.

Mentra ens estavan sopant,
tots solets ab la Badora.

"Truch truch, ¿Qui hi ha?

"La senyora: obri, que sò'l sobrestant.

Y ella com si fos casada
y truqués lo seu marit;

"fuji, amaguis tot seguit,

"trista de mi, desditxada.

"Ay si'l atrapa aqui a dins."

Y be, qui es aqueix home?

pregunto ab bonas rahons?

"Duenyo de mas accions,

"que si al trova aqui, no's broma,

"ja s' pot conta' que s' dijunt.

"Fiquis dins de aquest armari,

"en surti, no cal pensari,

"tot justament en quiet punt.

Per Deu no obri la porta,

si es fiero no l' deixi entra,
 li ha' dit, pero ella, ca;
 en que entrès sa' quantat forta.
 No hi tingut ja mes remey,
 que fencarma a dins del mobla.
 Y en ma presensia, sentia;
 com ab ell se divertia,
 y fent riallas an dobla.
 Despuès han passat tots dos
 des del menjador a la sala,
 ella sa vestit de gala
 com si una gran festa fos.
 Jo sens sorolla' lo armari,
 surto poch a poch, de dins,
 y per la escala ls vehins
 que venian de rosari,
 sento que obran, que farè:
 Jo allavors escala aball,
 y en menos que canti un gall,
 ja m' hi trovat al carrè.
 Senza mira qui passava,
 tant esvalotat corria,
 que no veyia qui venia

y am tota'm ensopegava.

Ana la pobre Bisenta
que portava oli, y son fill
al brais! li dono una ampenta
y li ha romput al satrill.

To corra que corraras,
la j'ent cridant agapeulo,
sa tornat veitj, detureulo,
va caura; y un bordegas
sem agafa ab la levita;
Me futj del peu la votina.

Topenm ab la Catarina,
perdo un mocador de pita,
lo xicot gran de cal Boix
deya ab un altre minyo,
mira noy, aquell senyor
deu apendra de hana coix.

Mi arribat a la escaleta
com ma veyeu, aturdit,
ja hos dichjo, que mi lluit;
es la millor que aurè feta.
Qui mu aques agit de div;
Treneu exempla minyons,
am pentas y a rodolons

hi pugut arribar aquí.

Vaya que la tal Badora

abuy ma donat un mico,

ja acabat, no'm envolico...

No buy ve ab la tal senyora.

Cuan sa morira la dona,

no cal pas que pensi ab mi,

em arribat fins a qui,

y ab això, que estiga bona.

Ay donas, donas, que falsas;...

pero ni ha alguna de honrada,

parlo per la Raparada,

que may sa posat las calsas.

Sobreta com deu dormi,

tan amable, tant sumissa;

no mes va, de casa a missa;

de la Yglesia: ja ve ha qui.

Quina escusa li dare?

ho, ja la finch amenida,

y bent pensada la mentida,

sabieu lo que li dire,

que ma escapit la fartrana,

y an Pubert, y en Clara;

hem estat fenta petá'

un bon rato a cala Fana.

Veyam, escolteia un rich,

deu dormi com una santa,

tanta candides, me'n canta,

ni una amiga, ni un amich.

Per mi la van posa'l mon,

Deixami torna a escolta

si, la sento somniha,

pero no li vuy trenca'l son.

mira la porta)

Miveu si porta bons fins,

si nes be de recatada,

que per estar mes guardada

sa tanca't per part de dins.

Dorm filleta, ab santa pau;

dorm, que't vetlla un marit

que cuasi esta' arrepenit;

si no aques tanca't em dau

li anava aje una abraçada,

pero si la despertava,

y pobreta se's pentava;

descansa am pau, Preparada.

No fa com la americana

la que viu aqui'l devant,

que ab un curvo fa un instant
 pujavan ala tartrana
 del Pauet fill del negret.
 La diu du' al ball, al retiro,
 y ha' Cura 'l seu Cassimiro
 pensa que te un Anjaleit
 per mollè; y mentra treballa,
 ella fa aqui son negossi,
 se'n va de bras ab un sossi,
 se diverteix, salta, y balla.
 No'm sucsehiva a' na mi,
 la meva es de un altre pasta,
 la mes virtuosa y casta,
 de la Yglesia a' dormi. (singa' l'cuasto)
 i Qui hi ha? man frucât la porta.
 i qui podra' se en aquesta hora?
 i ja va: potsè la Badora
 que alguna notissia 'm porta
 Aquí demana senyor?
 Escena 7ª dit y Mariano.
 Mari. Que viuria aqui potse
 Car
 M. Entri. (mirantlo molt) a Mariano.)
 Un vacolatè retirats. . . .

frucum,

de dins

Mari.
Car
M

Candi. . . . ¿De Barcelona?

Mar. Si senyor, Candi Ventura.

Can. Servidor, aquesta figura (mirant)
ma sembla de una persona
que no més descuneguda.

La seva gracia demano?

Mar Candi, soch al Mariano
del Carrè de la Canuda.

Can Mariano amich del cor,
abrassam home, ben fort.

Ma Si estrenyem que no es pecat,
que despues de dinou anys,
s'abrassin fort dos companys.

Ca Tu, at conserbas ben trampat?
; Ay! ma sembla quera ahi,
com ten vas anà a la Habana
per allò, de aquella folana...

Ma Xit, . . deixo corra, que aqui,
las parets, tenan aurellas.

Can Aquis no hi ha' compromis,

Ma Tu vetj que vius mol felis?

Ca Ja'm torno blanch de las setlas.

Ma Be't deuras avèr casat?

Can. Per un flux quatre vegades
y ab quatre donas... trampadas.

Ma. Del mellor que auràs trovat.

Ah, tunanta, ja'm recorda
que sempre at's tingut bon gust.

Can. Si...; Ytu estas bent robust?

Ma. Com un rellotje de corda.

Ay Candi, no puch pensa
ab nostras calaveradas.

Ca. Cuant hi penso, davegadas
me posu a riura y plora.

Ma. ;Te'n recordas de una festa
; que varam ana' ha vesos?
; ab dugas raspas, tots dos?

Ca. La Catarina y la Ernesta,
prou, men recordo, com ara,
y que 'ns varem diverti...

Ma. Candi, digamo a' mi
que 'n finch un recoit, encara.
Alla va ser la gatada.

Can. Vam menja' una llengorissa

Ma. Pasant per aquella verdissa
jo'm vaig fe una esgarranxada.

- Candi Jo, vaitj puja' als arbres alts
quekran entramitj del's sàlles...
- Ma ; Que't vas estripa' las calses...
- Can. Treient un riu de per d'alts.
vient Qui'n tip de viura allevors.
Allò va se culpa feva.....
- Ma (riu) Hasta't sortia la sèba,
vam viura mes de tres cuarts.
- Ca Si era tant alt de soca,
; hoy que mi vaig esposa'
- Ma Si arribas a vellisca',
ab un grop te treus la moca.
- vien sem Ca Pero que van viura, senyor....
pue
- Ma. (amb riu) Tu, ensenyant, lo mes tranquil
anavas mestrampat que't mon...
- Can Nos vam fica' a sota l'pont
aquell que hi passa l'Carri...
- Ma Y tu van cusi per sobra.
Ten recordas? ! sense para de viura)
- Can - - - - - Allò es viura...
- Ma Jo'm esquivava de viura...
- Can Si que vam viura, l'que sobra.
Ay qui'n temps, ara fornès.

Ma ara vindran los afans.

Can. Fu y jo, eram dos companys
que no'n voliam cab més.

; Et recorda aquella tarda
que vam pujar a Monjuich;

Ma Si, que ns seguia l'Enrich
que li feyam du la carga.

Ca Portava una criatura,
jo, ho deixava per'l camí

Ma Com no't podia seguir,
cridava Candí detura.

Ca. Com penso am tantas criadas
que feyam ana en renou,
La Ygnés del carrè del Bou,

Ma Y la Pepeta Pujadas.

Can Y la Madrona Stampechs
que servia allà a la fonda.

Com deya, "me caso ab ronda"...

Ma Ami'm portava mistechs,
y algunt tall de llus prajit.

Can Ami'm feya pasigollas.

Na aviam fetas, a collas.

Ma Si quens aviam divertit.

Can No't recordas, de Pedralbas
un dia que hi vam anar,
que l'xicòt del herbolari
va fe una garra de malbas.

Ma Que hi avia la Marieta,
que estava a' cal escultó.

Ca Que alla la font del Steó,
las vas multai una miqueta.

Ma. La que varem fe mes bona
un dimars de carnevál.

que van ana l'ball de máscaras
cel Teatro Prinsipal.

(vient) Tu, vas agafai una furca,
que portava a'qui'l debant,
unas vorlas, al turvant,
que com ballavau mazurca

balla y riu li feyan, sich que te sich.

Can. No'm fregas a' la memoria,
que's la pajina de historia
mes trista, del feu amich.

Ma Fu'm vas dir, sen diu Modesta
y sun ofissi es modista.

Ca La primera de la llista, (Ab sentina)

ja deu fe anys que està llesta,
 Ma Sembla que parlant de aquesta
 estem parlant de una casta.

Ca Jo, l'home de bona pasta,
 per ella, vaig sè la pesta.

Ma Jo't nava seguint la pista,
 y tu corrias ha la posta.

Ca Devegadas tan que costa
 al aver fet una conquista.

Ma Aquell temps ja està passat
 parlem de lo que vindrà.

Ca Fins lo nom li vaig nega,
 dienli'm deya Bernat.

Fu no hi sabs, lo gran perill,
 hi ha' cassos mol compromesos...

Ma Bè, qui'ns son?

Ca (ab sentiment) Que a los nou mesos
 a casa'm van porta' un fill.

M Mosca noy; es cosa forta.

¿Y que'n vas fè?

Can Lu de Fothom,
 li vaig donà lo meu nom,
 sa mare hera prob de morta.

y jo'l vaig portà al Hospital,
pensant la arivàs a veura,
y si algun dia l pots treura...
posemli un altra senyal.

Y així, van passà dos anys,
y ve la mort del meu pare,
jo ho vaig confessà a la mare,
y ans vam veura ab desengany.
Nos diuen que una familia
se l arrian afillat,

sens deixà'l nom asentat,
no mes que Pau y Sèsilia,
ni de ahont son: ni apellido.
may més ni sapigut ve...

Mar. Ba, ara l que tens de jè,
es donaro al olvido,
mès plaga tu de pensari.

Can Que hi faràs, hi ha' sest moment:...

Ma Apartau del pensament,
y anem al mes nessesari.

Y la teva dona, arit:
que també s afe tabola:

Ca Pobreta, dorm tota sola

per un deslís del seu marit.

No cridem gaive, y parlem,
per tu tinch mon pit overt,
lo que't vaig a conta'es sert.

Ma Be massa que ns coneixem.

Ca Abuy, tenia una cita
ab una viuda molt mona,
avia enganyat la dona,
lo que's ella re'n sospita.
Es creu que so sucra.....

Ma Candi....

Que ho fes jo que so fedri;
y de lla; ; que'n tens que dir?

Ca No res

Ma; Donchs vols que 'm espanti:
ab això 'm deixas parat.

Ca La dona mes virtuhosa,
mes amable, y carinyosa
que'n la vida ajés tractat.
Demà la coneixaràs
que'ts convidat a dina.

Ma No tu puch assegurar
que'l mitj dia em de fe un pas....

Ma legro molt del que'm dius
que tingas un bon costat,

Ca Es castell assegurat,
per tres, ho quatre mutius.

Ni bombar ni la matalla,
may l'han pugut fe arrendi,
aningu' estimat, si no' a mi...

Ma Donch per que fas tu'l canalla
de ana' detras de peix mort!

Ca Hi ha' un refran, que diu qui muda
davegadas, Deu l'ajuda...

; So tan sensible de cor!

Fornant d'ella, si es honrada,
per que' ten fassis capais;

rapara al nom, hi ho sabrais,
ma mollè's diu Raparada.

Ma Sabs Candi que hi raparait;
reparo lo que tu'm dius;
que a voltas hi ha' motius;
y al nom es malaguanyat.

Aqui tens donya Socorro,

mullè de un aputentat

no ha fet may una caritat,

y això que la veus ab gorro.

Conech un Soledat,

de tan batxillera espanta

sempre va'm trenta i curanta

xafardejant pe'l veïnat.

Una l'ha que's diu Ramèy,

y no ha curat a ningú,

si ab ella s'acosta algu,

fa mol mes mal, que serbey.

Una Blanca y Margarida

que's negra com un molato,

noys, per anà'l Teatro un rato,

per entra' compran ~~una~~ salida..

Y un gran Senyor es diu Pajès.

Tambè un General Pastor.

Un pobre emblanquinador,

que's de apellido Marques.

Un home que's mol gruixut

y totom li diu Banet

com es carbonè potret,

no va net, que va mol brut.

Un home li diuan noy,

un mol gran li diuan xich,

ab un moreno bonich,
y un gòs vell petit, quissoy.

Y aixis fora de retrèts,
que una dona per sehonrada
no cal dirsa Paparada,
lo nom no es ve, son los jets.

Can. Sempre l' mateix; umovista
hasta a' la hora de la mort.

Ma. Y hames, tens un bon recort
de la Modesta modista.

Ca. Ara l' meu deixemo corra.
parlem de tu rossinyol,
; com te cuidas? que vius sol?

Ma. Jo, y un negra, y la cotorra.
Y en cuant al estat que estich,
de dins em trobu de moda,
Nancara roda la roda,
de fora es que se'blo antich.

Can. Contam un poquet de historia,
que ab dinou anys.

Ma Si mo pregas,
rapassarè las entregas
de mè's hinterès y Gloria.

La meua poca fortuna
 recollida ab dinou anys,
 y a costa de mots ajanyes,
 las unzas de una a una,
 son uns curana mil, duros.

Ca Una suma regularit
 cublocats em bona part,
 ja estais fora dels apuros.

Ma No'm puch queixà de la sort,
 un pais, de maravellas,
 si no hi agües agüt famellas
 tornava carregat d'ort.

Ca Es dir; i que't has divertit...

Ma Ay Candi, dirè de sert
 que no hi deixat res per vert.
 lo millor y mes escullit.

Fransesas, Ytalianas,

vaitj teni dugas Manolas

que crech que hercan Espanyotas.

Can Vols dir, no pas Catalanas.

Ma Hi tingüt Blancas, Mulatas,

fins negritas, y morenas,

Can Jo també, y de dugas menas,

y las unas no'm son gratas.

Ma. Veuràs una americana...

Can (Ab una taula de beura?..

Ma Aquells braços que hi pots seura.

Ca. una carn tant grasa y sana...

Can De sentirta am vè marej...

Ma Tant frescas, tant campetxanas.

Ca Calla, que'm fas veni ganas
de anari a dà un paseitj.

Ma Cuan ballan una abanera,
; que't pensas que's com aqui?

ab los braços ja aixi, (balla)

y remenan del darrera, (se alzan)

que sembla que't vulgan dir,

aquí, que't merja i l'espera. canta

Las moquera que hay aqui &

Comdi (Tante canta y ballan la americana de la gallia

Can Ay, qui pugues torna' a quell temps.

Ara torna la fartrana (soroll,

que porta la americana

y al seu currotaco, ho sens?

Ma. Vayam si la puch coneixa.

Ca Mira noy que's de mi flor.

Ma. Tu mi podriàs fe de bo.

Can Ja't dich, que's ella mateixa.
 la cartera ; Gues teva, aquesta cartera?

Ma No; la tinch a la butxaca
 joint al llibret, la cartera. (No feu)

Ca Li trobada aqui ha' darrera.

Escena 8ª dits y Reparada

Entra ab la mascarar, y el veura jent a casa seva cau desmayada

Rapo... Deu... del cel;... misericordia... (cau)

Can Senyora, que va de ; veras?

Ma Un treball que li agafa,
 y potsè, es que alsat la garrafa.

Can No digas això bojeras.....

Ma ; Qui es aquesta disfressa?

Ca La vehina americana

que te al marit a la Habana,
 ventala, y no moguis fressa.

Ma Porta vinagre; ho llimona.

Ca Li haura' agafat un treball;
 canssada, ha surtit del ball
 per veni' afe' un xich la mona.....

Ma Mira que pobre te espera,

i que no du's vinagras.....

Can ~~~~~ Vaya..

he, Mariano que's caya:
 es jenaro de primera...
 vaitj a la cuyna ab un sal.

Escena 9^a de menos Candi

Ma Sol ab ella, am ve la'steri,
 me fera' perdra l' solderi,
 es bocát de Cardenal.
 Ay, quina ma fant divina;
 y qui'n cutis, la barbeta,
 per dessota la careta
 li veitj una carn mes fina.
 Hasta estich esvorronat,
 ara que ningú ho veura'
 li fare' un petó a la ma, (li veu)
 Fornemi que no es pecat. (y torna)
 Sent sol ab una famella
 de aquestas de bona estampa,
 m'agafa congoixa, y rampa,
 del's peus, a' sotalapella.
 Sembla un ram de Margaritas.
 Ja que an Candi triga fant,
 Fornemi, mes, endebant,....
 Apa noy com fa aprofitas.

40

113

Escena 10 dits y Candi

Ma Li mirava a'quiest anell
que s' una esmeralda bona.

com pollas Candi, Ay ay! sembla'l de la dona.

Li porto esperit de clatell
y una mica d'ayganat,
que la van du de harrat.

Ma. Fesni una frega'l clatell. (ap)

Ca. Freyemli aixó de la cara,
per ferli olora' un piquet.

cria Verja y santa del Vinyet... *li causan la*
com pollas

Ma. Que't sol veri, Candi; hi ara?

Can. Ay! que'm agafa un treball,..
es la mèva Paparada...

Ma; No la fento alta' fancada? (rien)

Ca. Ab un cirro cenat al ball,
la gran estrofa; ay de mi!

Ma. Jo at deya, que'l nom!

Can. Pe calla...

Jo ham venjarè del canalla.

Ma anella) Ja sorolla, forma es si.

(a Candi) Ara que tingas prodencia.

Ca. Si no tinguis conssiencia

La deixava morta aquí.
Ra. ; Que'm passa, Déu meu ahont so's? (forna amb
Ma (Pensa que tens que callar (a cordi)
Ca (Si, ja ho sè, deixam esta,)
al cel. sera' un castich del senyor.)
a Repa. ; Men alegre, mi senyora!...
Ra ; Ets tu, ma dit la Badora,
que't digués que aquell ximpló,
que ha fancat dins del armari,
li sebeixi de escarmènt.
Que un bellot tant himprodènt,
un cab vert; un perdotari...
Ca ; Fot això ho deu di per mi?...)
Ra Per comta de ana a' Cunil,
deixa esta la dona al llit...
Can Y ella sen va' a divertir,
enganyant lo seu marit.
Ra. Pero nom deixo fanca
al armari, ho tents entès?...
Can Qui es aquell feligrés:
que't sab fan obsequia'
pasejanta de brassè't,
y pe'ls carrès ab Fartrana?

(ap) Ma (No, si herà la americana).

Re No tiquis celos, ximplèt.
veus que's una criatura....

Lo més honrat y humèst,
fins de nom, sen diu Modèst
y de apellido Ventura.

Can Que dius ara? lo meu nom?

Ma Lo nom no, al teu apellido

Ca Al cap mi sento un roïdo....

con hats dit que's deya, com?...

Que ha perdut una cartera
quant ha vingut a busca?

Re Jo no ho sè.

Ma Tu ho pots mira?

aluego hu sabras, si ho herà....

para la Can Paperots, apuntacions, (atrapagat ~~examina~~
los papeos de la car
tera.)
listas, no an finch de fè ves.

y aquest altre, vajam que es?

parla de finels y ponts.

Ma ; Ni la sedola, no hi trobas?

Re Me's pantas, ; que't passa noys?

Ca Que'n finch de fè de S^m Boy. (Kensa
un papeo)

Re S'ha tornat bait,

Candi entromiti dels papers trova la fe de batism

Candi diu contem) Ja finch probas.. 1861.

miran als papers Va se batejat al Di,
dia dinou de Nobembra...

Ma (Si, aquell mes que l'pajes sembra)..

Ca llegint " Modest, Bernat y Marti. (Ella sentin los

Ra , Mara de deu del Vinyet (cau desmayada
libreuma de tot perill, ab un segle
ala part

lo cor mo deya; es mon fill... (dreta)

vina ab ta mare, fillot. (cau al soja)

sens adonarsen candi atrafagat despues de mira' los papers dia)

a Mariano Ca. Mariano... per favorit,

escoltam, ..ats de sabe'..

que lo arquitecto... Anjinye'..

es lo meu fill del meu cor. (cau desmayat al
sillo de la esquadra

Ma Ara si que estich trampat,

la ron llarch, l'altre ajegut,

ab bona hora hauré vingut

valgan deu y Sⁿ Bernat.

Candi, home, que not passa?

Voste també, Paparada,

aquesta dona li agrada

puges desmaya, ab catxassa

vingues alguna vehina?

Cremarè un xich de papè
y potsè als retornarè
com suclimà una gallina.

Ra torna; Ay Deu meu!.. fillèt amàt...

(en si) ; Que'm passa: jo no sèahon so?

Ma Senyora, no tingui' por...

Ma Es la estampa de'n Bernat.

se adona
de Candi. Ay senyor per amor de Deu,
que's lo que fè'l mèu marit:

; que ha' gafat, que ha sucuit?

Ma (Vosaltres se areclareu) (ap)

Can ; Que sò viu ho sò enterràt?

(se agonolla, Escolta mollè, perdona, (als peus de Reparada)
com va perdonà'la dona
per qui vaig sè tant ingràt.

Ra (Reparada as deira causa de jonolls als peus de Candi.)

To un cop en tota ma vida

hi faltàt, y ara a tus peus

demano perdó, ja ho veus,

que'n estich arrepenhida.

Ho tu, ja estàs perdonada,

tu no'ts fèt cap mancanent,

jo si, que vaig sè un dolent

(assentats)

Vina escolta Raparada.

jo't cumfesso que so pare,
ja vint anys que tinch un fill.

Ra Jo'm trovo ab igual perill,
perdonam, també so mare.

Candi. Que dius ara:

se alza del oriente

Rapo. Tinch un noy.

Car Jo'tan tinch un altre, . . . si fos. . .

Ma (ap) Me sembla que aquestos dos,
aniran raparà' a sant Boy.

he dispesa ab an Fijadas.)

Ra Candi, me vols perdonar?
jo't dirè com va passà. . .

Car Lo cor me fa unas punxadas.

Escena ultima Tots los de la pensa.

Senyo Ventura anava per la cartera y vejen jent queda sofocat y diu

Ventura. Senyors, als peus de vostès. . .

venia. . . per una cuestió. . .

haintj de veura. . . aquest senyor. . .

Car Diguim la veritat, no més.

par que' la seva figura:

com sa diu, diguim per Déu!!

Ver Ja que sabero boleu,

servidors, Modest Ventura.

Can Abrams fill del meu cor.

Ve ; No hu comprench!

Ca Si sò l'heu pare..

Ra ap (Si jo so la seva mare,

com pot se?

Ma (ap) Això es molt fort.

(me sembla que'l cas senreda

vayam al fi ab aque's queda.

Ca Fill meu vina per favorit.

R (Deu meu veniume ha ampara) (ap)

Ve Senyors, no acabo de entendre?

M ap (Donchs es fasil de compendrar.)

jo vetj en que' parara.) (ap)

Aquesta sera' la turca

del teatro principal,

de aquell any al carnevál

que hira' balla' la mazurca.) (balla)

Can No conserbo al meu senyat:

de un petit medallonet: (ab ansietat)

Ra No te un desitj al bras dret:

de una pruna?

Ve Si, cabal. . . ensenya al bras a sa mara.

al seu pare)

Vosté deu vulgué dir ^{aiçó, això}
 Yhá vosté, li ensenyaré,
 un bossinet de papé,
 que hera ha dains de eix medallo.

lo llejir

Diu que per nom, no me s'pariti,
 que lo mèu pare s' diu Candi
 Ventura, ès Xocolaté.

Ca Fill mèu del mèu cor, so jò! (lo abraça)

Pa Fill de las mevas entranyas. (també)

M. Hi ha unas cosas tan estranyas...

V. Que las porta al criador.

Pa Candi, Tu deus sè en Bernat?

Ca Tu la modista, Modesta?

Ma Y per la mentida a questa
 tot ho' abiau ambrollat.

Ven. Jo coneich que son mus pares
 que sento adins lo meu cor,
 com gleteij de pur amor.

Ma (, Sa'n vist may cosas mes raras?

Can Jo, so lu que finch la culpa,
 de aber estat ab gran perill
 de perdre per sempre'l fill.

Rapa
Ven

Ell mos darà la disculpa.
Per mi, ja estant disculpats
mon cor que de goig gstateix,
desitja lo instant aqueix,
verans los tres abressats. (se abressan)

(pansa) San acab los perills.
despuès de cosas tan raras.
los que no perdonan, paras,
no poden ser may bons fills.

Ma Se s'plica be, aquest xicot. (ap)

(ap) (Ja, es fill, de paras honrats.)

Res, tot son casualitats....

Ve Que la providensia pot
descubri, y donà la prova.

Ra. Ca. Fill meu? (tots dos ab un temps.)

Ven (se abressan.) Pares del meu cor.

Ra Las gracias al criador.

Can Y haíl Carril de Vilanova.

fin

[Faint, illegible handwriting on lined paper]